

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

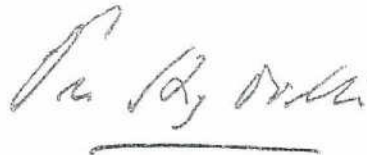
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

7. februar 2008

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Finansministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 1 ad rådsmøde (økonomi og finans) den 22. januar 2008 af 21. januar 2008 vedrørende hvordan indførelsen af euroen har påvirket prisniveauet i de lande, som har indført euroen hidtil.

Pia Kjaersgaard

Folketingets Europaudvalg
Christiansborg

Finansministeren

7. februar 2008
J.nr. 53-49

**Endeligt svar på Europaudvalgets spørgsmål nr. 2844 - Økofin -
Spørgsmål 1 af 21. januar 2008.**

Spørgsmål:

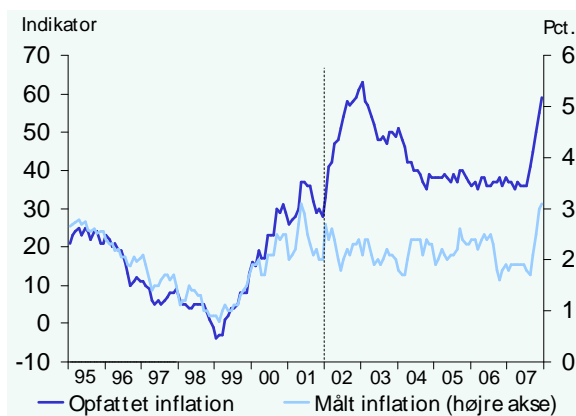
Ministeren bedes – som lovet på Europaudvalgets møde den 18. januar 2008 – oversende et notat, der redegør for, hvordan indførelsen af euroen har påvirket prisniveauet i de lande, som har indført euroen hidtil.

Svar:

Euroen blev indført i sedler og mønter i 12 eurolande i 2002¹. På det tidspunkt lå euroområdet månedlige HICP-inflation² målt på årsbasis på et niveau omkring 2-2,5 pct., og inflationen forblev på dette niveau efter indførelsen af euroen, *jf. figur 1.1*. Samlet set udgjorde den årlige inflation i euroområdet i 2002 2,3 pct. mod 2,4 pct. i 2001 og 2,1 pct. i 2003. Indførelsen af euroen i 2002 forløb således uden tegn på generelle inflationsstigninger.

¹ Euroen blev i 1999 introduceret som elektronisk valuta i 11 EU-lande: Belgien, Finland, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Portugal, Spanien, Tyskland og Østrig. Grækenland indførte euroen som elektronisk valuta i 2001, og alle 12 lande indførte eurosedler og -mønter 1. januar 2002. Slovenien indførte euroen i 2007 og Cypern og Malta i 2008.

² Harmonized Index of Consumer Prices.

Figur 1.1**Forbrugernes opfattelse af inflationen og målt inflation (HICP) i de oprindelige eurolande**

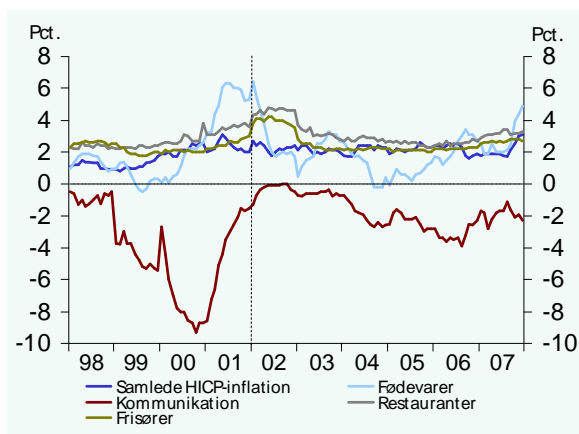
Anm.: Indikatoren for den opfattede inflation konstrueres ved at spørge et udsnit af befolkningen i eurolandene om deres opfattelse af prisudviklingen de seneste 12 måneder.

Kilde: Eurostat og Kommissionen.

Befolkningen i eurolandene havde imidlertid en opfattelse af, at ombytningen til euro medførte betydelige inflationsstigninger. En måling af forbrugernes opfattede inflation viser, at den opfattede inflationsudvikling ændredes markant i 2002, *jf. figur 1.1*. Introduktionen af eurosedler og -mønter indebærer således, at der opstod en såkaldt ”opfattelseskløft”, dvs. en forskel mellem forbrugernes opfattelse af inflationsudviklingen og udviklingen i den målte inflation.

Der er flere forklaringer på, hvorfor befolkningens opfattelse af inflationsudviklingen var så markant forskellig fra den målte inflationsudvikling. En forklaring kan være, at befolkningens opfattelse af prisudviklingen primært baseres på indkøb af ofte handlede varer og tjenester, fx fødevarer eller en kop kaffe, frem for indkøb af fx en computer eller et tv. Eftersom priserne på fødevarer steg mere end gennemsnittet på grund af uheldige omstændigheder som bl.a. dårlige vejrforhold, kan det have påvirket befolkningen til at tro, at priserne steg generelt. Fødevarer o. lign. har imidlertid en relativt lav vægt i det samlede prisindeks, hvorfor de observerede prisstigninger ikke gav tilsvarende udslag i den samlede inflation.

En anden forklaring kan være, at forbrugerne på tidspunktet for valutaombytningen var særligt opmærksomme på prisændringer og samtidig havde tendens til at lægge mere mærke til prisstigninger end prisfald. Betragtes udviklingen i delkomponenter af HICP i 2002 faldt priserne faktisk på flere varer, fx kommunikationsudstyr, *jf. figur 1.2*. Samtidig glemmes det ofte, at det er helt normalt, at priser stiger moderat fra år til år.

Figur 1.2**Udviklingen i delkomponenter af HICP i de oprindelige 12 eurolande**

Kilde: Eurostat.

De svære omregningskurser mellem nationale valutaer og euro kan også have bidraget til en fejlagtig opfattelse af prisniveauet. Anvendelse af tommelfingerregler betød for flere af eurolandene, at priserne i euro blev overvurderet. Eksempelvis gav omregning mellem euro og franske franc vha. af en regel om at gange priserne i euro med syv en overvurdering af priserne på 6,3 pct.

Erfaringerne fra 2002 viser blandt andet, at der er et stort informationsbehov i forbindelse med en valutaombytning.

Selvom ombytningen til euro ikke gav udslag i generelle prisstigninger, var der dog enkelte sektorer – bl.a. restauranter, caféer og frisører – hvor der kunne konstateres en prisudvikling, som sandsynligvis kunne forklæres af valutaombytningen.

Flere studier peger på, at de begrænsede prisstigninger var et udslag af udskudte pristilpasninger i de nævnte sektorer som følge af omkostninger forbundet med at ændre priser (de såkaldte menuomkostninger). Analyser viser, at størstedelen af virksomhederne i eurolandene maksimalt ændrer deres priser en gang om året, og at pristilpasninger er mere træge inden for servicesektoren end for øvrige sektorer. På grund af menuomkostningerne forbundet med at ændre priser er det således muligt, at visse forretninger og virksomheder valgte at udskyde deres prisstilpasninger og foretage dem samtidig med introduktionen af euroen – som alligevel krævede ændringer af prislister mv.

Et studie af prisudviklingen i restaurationsbranchen i eurolandene omkring introduktionen af euroen i januar 2002 viser, at restauranterne netop koncentrerede deres ellers træge prisjusteringer omkring januar 2002 for at reducere deres egne omkostninger. Samtidig virkede prisstigningerne i januar 2002 markante, fordi

priserne før da havde været mindre end under normale omstændigheder, da restauranterne havde udskudt deres prisjusteringer til januar.

Eurostat har estimeret, at 0,12-0,29 procentpoint af den samlede inflation i 2002 sandsynligvis skyldes stigninger i priserne på bl.a. restaurant- og caféydelse, frisører, kulturelle ydelser og visse fødevarer, dvs. primært lokalt ydede serviceydelser med lav konkurrence.

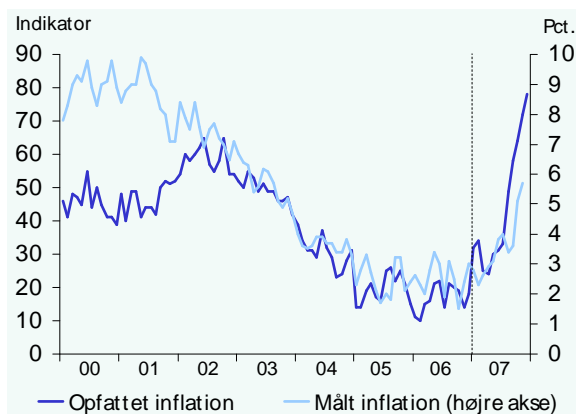
Slovenien

Belært af erfaringerne fra 2002 blev der gjort meget ud af at informere borgerne om valutaombytningen i forbindelse med Sloveniens indtræden i eurosamarbejdet den 1. januar 2007. De slovenske borgere blev bl.a. opfordret til at rapportere til det slovenske forbrugerråd, hvis de observerede overnormale prisstigninger i forbindelse med ombytningen, således at de pågældende virksomheder kunne ”sortlistes”.

Introduktionen af euroen i Slovenien er således forløbet uden tegn på generelle prisstigninger. Faktisk faldt den månedlige HICP-inflation målt på årsbasis de første måneder af 2007, *jf. figur 1.3*. Sidenhen har inflationen i Slovenien været stigende, men det drives af stigende priser på bl.a. importerede varer som energi og fødevarer, hvilket ikke har noget med euroen at gøre. Også andre EU-lande – både euro- og ikke-eurolande – oplever for tiden stigende priser på bl.a. fødevarer og energi.

Figur 1.3

Forbrugernes opfattelse af inflationen og målt inflation (HICP) i Slovenien

Anm.: Indikatoren for den opfattede inflation konstrueres ved at spørge et udsnit af befolkningen i eurolandene om deres opfattelse af prisudviklingen de seneste 12 måneder.

Kilde: Eurostat og Kommissionen.

Der er dog blevet berettet om ekstraordinære prisstigninger på bl.a. restaurant- og caféydelse i Slovenien, formentlig pga. af de ovennævnte faktorer, hvilket også skabte en opfattelseskluft i Slovenien, *jf. figur 1.3*. Kløften er dog væsentlig mindre

i Slovenien, hvilket sandsynligvis skyldes det højere informationsniveau mv. i forbindelse med omvekslingen.

Der er således ikke noget der tyder på, at euroen har haft en påvirkning på den generelle prisudvikling i Slovenien.

Cypern og Malta

Der foreligger endnu ikke data for inflationen i Cypern og Malta efter de to landes indførelse af euroen. En prisanalyse fra starten af januar viser imidlertid, at der i Cypern både var priser, der faldt, steg og forblev uændrede umiddelbart efter introduktionen af euroen. Det er, som man vil forvente det i enhver økonomi – uanset valuta. Tilsyneladende unormale prisstigninger blev primært observeret hos barberer, frisører, kebabsteder og på parkeringspladser.

Både Cypern og Malta har iværksat en række tiltag til at minimere omfanget af tilsyneladende ”unormale” prisstigninger i forbindelse med introduktionen af euroen. I Cypern undersøger forbrugerorganisationerne eksempelvis de rapporterede prisstigninger og offentliggør navnene på de butikker, der har foretaget uberettigede prisstigninger. Der holdes nøje øje med prisudviklingen på de varer, hvor priserne menes at være steget ved tidligere eurointroduktioner.

Malta har ved lov forbudt prisstigninger i forbindelsen med indførelse af euroen³. Der har derfor kun været meget få beretninger om unormale prisstigninger. Alle tilfælde bliver undersøgt og fører til en korrektion af prisen samt eventuelt en bøde.

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

³ Loven gælder i de seks måneder, hvor priserne vises i både maltesiske lira og euro.